SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:155

av Johanna Holmdahl (KD)

Utredning om åldersstruktur och prioritering vid frontnära strid

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en förändring av regelverket gällande åldersstruktur och prioritering vid insättande av personal i väpnad frontnära strid och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att analysera neurovetenskapliga och psykosociala faktorer som grund för rollfördelning vid krigsplacering och mobilisering och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I dag krigsplaceras och riskerar unga individer att sättas in i väpnad strid omedelbart efter fullgjord grundutbildning vid 18–19 års ålder. Samtidigt visar modern forskning och aktuella krigserfarenheter att detta förfarande bör omprövas till förmån för en mer differentierad syn på mognad och rollfördelning. Den mänskliga hjärnan, och framför allt pannloben som styr impulskontroll, konsekvenstänkande och emotionell reglering under extrem stress, är inte färdigutvecklad förrän runt 25 års ålder.

Att utsätta 18- och 19-åringar för de mest brutala och kaotiska stridsmiljöerna innebär alltså en biologiskt förhöjd sårbarhet. Militär forskning visar dessutom att suicidrisken är markant högre bland unga soldater under deras första tjänstgöringsår jämfört med personal med längre tjänstgöringstid och mer livserfarenhet. En för tidig insättning i frontnära operationer ökar risken för självdestruktivt beteende, medan ackumulerad mental mognad och erfarenhet fungerar skyddande.

Erfarenheter från Ukraina pekar även på vikten av en strategisk prioriteringsordning. Trots ett akut personalbehov har Ukraina valt att sätta gränsen för tvångsmobilisering till frontnära strid vid 25 år, just för att äldre soldater uppvisar större motståndskraft i utdragna strider och för att skona den allra yngsta generationen.

Grundutbildning i unga år är fortsatt avgörande för försvarsvilja och kompetensuppbyggnad. Däremot bör Sverige i sin försvarsplanering och lagstiftning utreda möjligheten att differentiera krigsplacering och insatsordning. Våra yngsta soldater bör i första hand användas i stödjande och sekundära funktioner, medan den mest frontnära striden i möjligaste mån förbehålls individer över 25 år som besitter den neurologiska och psykosociala mognad som uppgiften kräver.

Johanna Holmdahl (KD)